

'Ανακοινωθέν υπ'άρ.2 - 13η 'Ιανουαρίου, 1959.

ΟΜΙΛΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΑΠΟ Ρ.Ι.Κ.

Πρό είκοσι καί μιᾶς ἡμερῶν αἱ πράξεις βίας ἔπαυσαν. Ἀκόμη καί οἱ φόνοι Ἑλλήνων ὑπό τῆς ΕΟΚΑ ἐτερματίσθησαν. Διήλθομεν τρεῖς ἡρέμους ἐβδομάδας. Πόσον εὐπρόσδεκτον ὑπῆρξε τοῦτο δι' ὅλους. Κατά τὰς τρεῖς αὐτάς ἐβδομάδας πόσην πρόοδον ἐπετελέσαμεν εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐπάνοδον πρὸς τὴν ὁμαλότητα.

Πρῶτον ἦρθησαν οἱ κατ' οἶκον περιορισμοί. Ἀκολουθῶς ἐτέθη τέρμα εἰς τοὺς περιορισμοὺς ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τροχοφόρων καί ἐπὶ τῶν κινήσεων τῶν νεαρῶν. Ὅποια ἦτο ἡ χαρά μας ὅταν τὴν πρῶταν τῶν Χριστουγέννων ὄχι μόνον ἠκούσαμεν τοὺς κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν ἀλλ' ἐγνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι δέν ἐπρόκειτο νὰ ἀκούσωμεν τὰς σειρήνας τοῦ κέρφιου. Βῆμα πρὸς βῆμα, ὡς ὑπσχέθημεν, αἱ ἀπογορεύσεις καί τὰ προληπτικὰ μέτρα ἦρθησαν. Ἡ ἀπόλυσις κρατουμένων συνεχίζεται. Αἱ πόλεις, ἡ μὲν κατόπιν τῆς ἄλλης, κατέστησαν περιοχᾶί εἰς τὰς ὁποίας οἱ στρατιῶται δύνανται νὰ εἰσέρχονται ἐλευθέρως. Ἡ χαλάρωσις τῶν μέτρων θά συνεχισθῆ καί ἐλπίζομεν ὅτι βαθμιαίως θά ἐπανέλθωμεν εἰς ὁμάλας συνθήκας.

Καί ὅλα αὐτά κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς ἐκεχειρίας, ὡς ἀποκαλεῖται Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποῖον θέλομεν, ὡς εἴπομεν ἐξ ἀρχῆς, δέν εἶναι μὲν προσωρινή ἀνακωχή ἀλλὰ μὲν μόνιμος εἰρήνη. Ἐάν ἡ ἐκεχειρία μετετρέπετο εἰς εἰρήνην θά ἠδυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν πολὺ ταχύτερον καί πολὺ περισσότερον. Ἡ πρόσληψις εἰς ἐργασίας θά ἠδύνατο νὰ ἐπαναληφθῆ. Βαθμηδόν θά ἠδυνάμεθα νὰ ἀπολύσωμεν ὅλους τοὺς κρατουμένους καί ἐν τέλει νὰ κλείσωμεν τὰ κρατητήρια. Θά ἠδυνάμεθα νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν ἐπιστροφὴν ὅλων ἐκείνων εἰς τοὺς ὁποίους ἀπαγορεύεται σήμερον νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Νῆσον. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος καί οἱ ἄλλοι θά ἠδύνατο νὰ ἐπιστρέψουν καί νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς εὐθύναι των ἐδῶ. Θά ἠδυνάμεθα νὰ καταργήσωμεν τοὺς ἐκτάκτους κανονισμοὺς καί νὰ θέσωμεν ὀριστικόν τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν ἐκτάκτου ἀνάγκης. Ὅλα αὐτά εἶναι δυνατά. Ὑπάρχει εἷς μόνον ὅρος - ἡ βία πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθῆ ὀριστικῶς.

Ἐχει λεχθῆ ὅτι δέν ἀπηντήσαμεν εἰς τὴν οὕτω καλουμένην προσφορὰν ἐκεχειρίας. Ἐπράξαμεν κάτι καλύτερον. Ἐδῶσαμεν τὴν ἀπάντησιν μας προτοῦ γίνῃ ἡ προσφορά. Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἤδη Ὀκτωβρίου εἶχον εἶπει τὰ ἐξῆς:

"Εὐθὺς ὡς ἡ βία τερματισθῆ θά δυνηθῶμεν νὰ ἀρχίσωμεν τὸ ἔργον τῆς ἀνακτῆσεως ἀπωλεσθέντος ἐδάφους. Τὰ κέρφιου καί ἄλλοι περιορισμοί ἀσφαλείας θά δύνανται νὰ ἀρθοῦν. Ἀκολουθῶς βῆμα πρὸς βῆμα θά δυνηθῶμεν νὰ ἀποκαταστήσωμεν ὁμαλὰς συνθήκας. Εὐθὺς

δέ ως καταστή σαφές ότι η βία έτερματίσθη όριστικώς θα δυνηθώμεν να έπιδοθώμεν εις τό έργον τό όποϊον κατ'έπανάληψιν άνεβλήθη λόγω τής βίας και εις τό όποϊον τόσον μεγάλως ήλπισεν ό λαός - εις τό έργον τοϋ προοδευτικοϋ και ταχέος τερματισμοϋ τής καταστάσεως έκτάκτου άνάγκης."

'Ετηρήσαμεν τόν λόγον μας. Κατά τās τελευταίας είκοσιμίαν ήμέρας έπετελέσαμεν καλήν πρόοδον. 'Εάν ή ειρήνη διατηρηθῆ ό ρυθμός τής προόδου δύναται να έπιταχυνθῆ και θα έπιταχυνθῆ προς όφελος και ανακούφισιν πάντων.

'Υπάρχουν όπως μερικοί οι όποιοι λέγουν ότι τοϋτο δέν είναι άρκετόν. Λέγουν ότι όλαι αι ένεργειαι ασφαλείας και αι έπιχειρήσεις πρέπει να άπαγορευθούν. Λέγουν ότι άποτελεϊ πρόκλησιν ή λήψις μέτρων προς διατήρησιν τοϋ νόμου και τής τάξεως. 'Εκεϊνοι οι όποιοι λέγουν αυτά είναι βεβαίως ύπηρέται τής βίας καιτοι δέν τό άντιλαμβάνονται όλοι. 'Εκεϊνο τό όποϊον έν τῆ πραγματικότητι οϋτοι εισηγοϋνται είναι όπως ή προσωρινή εκχειρία άγορασθῆ εναντι τοϋ τιμήματος τής παροχής εις τήν τρομοκρατίαν, έλευθερίας δράσεως. Είναι περιττόν να ειπω ότι τό τιμημα θα ήτο ύπερ τό δέον ύψηλόν. Οϋτοι ζητοϋν όπως ύπάρχει έλευθερία προς εκφοβισμόν. 'Ελευθερία προς καταστροφήν άθών ανθρώπων, έλευθερία εισαγωγής και μεταφορās όπλων καθώς και όπλοφορίας, έλευθερία εις τήν κατασκευήν βομβών, έλευθερία προς συνωμοσίαν και προετοιμασίαν φόνων. 'Εκπλήττομαι διά τό γεγονός ότι ύπάρχουν άνθρωποι, οι όποιοι αναμένουν από έμέ να άπαντήσω. 'Εάν όμως ύπάρχη οίσοδήποτε ό όποϊος αναμένει από έμέ να άπαντήσω εις τό έρώτημα κατά πόσον θα παράσχωμεν ποτέ έλευθερίαν διά τήν διοργάνωσιν τρομοκρατίας, ή απάντησις είναι ένα άπλούστατον "Όχι".

'Εν τῆ πραγματικότητι απήνητησα και εις τοϋτο τόν παρελθόντα 'Οκτώβριον. 'Εδήλωσα τότε δημοσίως:

"Οίσοδήποτε τερματισμός τής βίας άποτελεϊ έν βήμα προς τήν όρθήν κατεύθυνσιν, έχομεν όμως καθήκον όχι μόνον να άποκαταστήσωμεν τήν τάξιν αλλά και να τήν διατηρήσωμεν. Θα τιμωρήσωμεν οίονδήποτε παραβάτην τοϋ νόμου. "Εχομεν ειδικόν καθήκον να προστατεύσωμεν τόν λαόν εκ τοϋ εκφοβισμοϋ. Μία οϋτω καλουμένη ανακωχή δέν θα μάς αποτρέψῃ από τοϋ να λάβωμεν οίαδήποτε μέτρα τά όποϊα θεωροϋμεν αναγκαϊα προς διατήρησιν τής ειρήνης. Θα πράξωμεν τοϋτο, βεβαίως άνευ προκλήσεως αλλά και άνευ δισταγμοϋ."

'Ο Στρατηγός Ντάρλινγκ και έγώ συνεσκέφθημεν και έγράψαμεν τά λόγια αυτά πρό δύο μηνών. Δέν έχομεν λόγον να τά μεταβάλωμεν τώρα.

τώρα.

Οίσοσδήποτε τηρεῖ τόν νόμον, δέν ἔχει λόγους νά αἰσθάνεται ἀνησυχίαν. Δέν ἐπιθυμοῦμεν νά ἐνοχλήσωμεν ἔστω καί ἓνα νομοταγή πολίτην. Εἴμεθα μέ τό μέρος των. Ἐπιθυμοῦμεν νά ἴδωμεν μόνιμον εἰρήνην καθ' ἅπασαν τήν Νῆσον, καί ὄχι ἀπλῶς μίαν ἀναστολήν ἐπιτρέπουσαν νέας προπαρασκευάς διὰ βίαν. Ἐχομεν τὰς ἰδικάς μας σαφεῖς ὑποχρεώσεις καί εὐθύνας. Οὐδέποτε θά δώσωμεν ἐλευθερίαν δράσεως εἰς τόν ἐκφοβισμόν. Οὐδέποτε θά ἐπιτρέψωμεν τήν βίαν. Οὐδέποτε θά ἐκδόσωμεν ἄδειαν διὰ τρομοκρατίαν. Ἐάν ἡ ἐκεχειρία ἀποτελεῖ βῆμα πρός μόνιμον εἰρήνην τήν καλωσορίζομεν, ἀλλά ὄχι πρόκειται νά παζαρεύσωμεν μέ τήν βίαν.

Ἐάν οἰσοσδήποτε εἶχεν ἀμφιβολίας ὡς πρός τό ποῖος εἶναι ὁ σκοπός μας ἐλπίζω ὅτι αἱ ἀμφιβολίαι του ἔχουν τώρα ὀριστικῶς διαλυθῆ.

Σᾶς ἀμίλησα διὰ τήν παροῦσαν κατάστασιν ἀσφαλείας. Ἐπιτρέψατε μου νά κλείσω τήν ὁμιλίαν μου ἀναφερόμενος ἐν συντομίᾳ εἰς ζητήματα πολιτικῆς.

Τό πρῶτον ἐρώτημα τό ὁποῖον τίθεται ὑπό ὄλων εἶναι, ποῖον θά εἶναι τό τελικόν ἀποτέλεσμα. Πιστεύω ὅτι ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλή. Ἡ τελική λύσις θά ἐπιτευχθῆ διὰ τῆς διαχειρίσεως ὑπό ἐκάστης κοινότητος τῶν ἰδικῶν τῆς ὑποθέσεως καί διὰ τῆς συνεργασίας ἀμοτέρων τῶν κοινοτήτων διαδραματιζουσῶν τόν ρόλον των εἰς τήν διακυβέρνησιν τῆς Νήσου ὡς συνόλου. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι αὐτό θά εἶναι ὁ πυρῆν τῆς διευθετήσεως.

Πολλοί πάλιν μέ ἐρωτοῦν, "Ποῖα νομίζετε προοπτική ὑπάρχει νά ἐξευρεθῆ καί νά γίνῃ ἀποδεκτὴ μία τοιαύτη διευθέτησις;"

Νομίζω ὅτι ἡ προοπτική ἐπιτεύξεως μιᾶς δημοκρατικῆς, εἰρηνικῆς καί δικαίας διευθετήσεως ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς, εἶναι πολὺ καλυτέρα ἐφέτος παρά κατὰ τόν περυσινόν Ἰανουάριον.

Διατί ὅμως ἔχω τήν γνώμην αὐτήν;

Διότι τόσον ἡ Ἑλλάς ὅσον καί ἡ Τουρκία ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἄνευ συμφωνίας δέν δύναται νά ὑπάρξῃ λύσις καί διότι ἐδῶ ἐν Κύπρῳ ἀντιλαμβανόμεθα σαφέστερον παρά ποτέ ὅτι ἡ βία οὐδέν δύναται νά ἐπιτύχῃ πλήν τῆς ἐξαρθρώσεως καί διαιρέσεως τῆς Νήσου.

Ὅταν φέρωμεν εἰς τήν μνήμην τὰς ζοφερὰς ἡμέρας τοῦ 1958 εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι μας ἐνθυμούμεθα τόν Ἰούνιον καί τόν Ἰούλιον ὡς τούς χειροτέρους μῆνας. Περισσότεροι τῶν ἑκατόν Ἑλληνες καί Τοῦρκοι ἐφονεύθησαν καί ἡ Νῆσος εἰρέθη εἰς τὰ πρόθυρα ἐμφυλίου πολέμου. Εὐρεθέντες εἰς τό χεῖλος τοῦ κρημνοῦ συνήλθομεν/

συνήλθομεν από τας φρικαλεότητες που είδομεν και από τας
έτι μεγαλυτέρας φρικαλεότητας που μόλις απέφυγαμεν. Ούδεις
έπιθυμεί νά εύρεθῆ και πάλιν πρό τοιαύτης καταστάσεως. Τώρα
όλοι ἐν Κύπρῳ εἶναι περισσότερο διατεθειμένοι νά ἀναζητήσουν
μίαν λύσιν ἐν πνεύματι ἀνεκτικότητος και συνδιαλλαγῆς.
Ἐπάρχει μία γενικωτέρα ἐπιθυμία πρὸς ἐπίδειξιν ἀνεκτικότητος.
Αἱ εὐκαιρίαι ἐπιτεύξεως συμφωνίας ἐντὸς τοῦ 1959 εἶναι,
πιστεύω, μεγαλύτεραι παρά ποτέ προηγουμένης.
